Fra: Cato Innerdal[cato.innerdal@hotmail.com]
Mottatt: 08.10.2026 13:36:58
Til: HK Postmottak[postmottak@hustadvika.kommune.no]
Tittel: Høringssvar til forslag om forskrift om båndtvang i Hustadvika kommune (saksnummer 2026/2169)

Mitt høringssvar er gitt med bakgrunn i erfaringer knyttet til dialog med Tingvoll kommune om deres lokale forskrift om båndtvang. En dialog som i løpet av en treårsperiode har inkludert bl.a. Statsforvalteren og departementet.

Jeg vil innledningsvis gi Hustadvika kommune ros for å revidere forskriften som i dag gjelder for de delen av kommunen som tidligere var Fræna kommune. Det er positivt at kommunen gjennomgår behovet for lokale bestemmelser og følger opp føringene i Landbruks- og matdepartementets veileder for kommunenes bruk av forskriftshjemlene i hundeloven. Veilederen understreker betydningen av jevnlig revisjon av lokale forskrifter og at behovet for båndtvang må vurderes konkret og oppdateres når forholdene endrer seg.

Det er også positivt at kommunen i høringsnotatet synes å ha gjort reelle vurderinger av både behovet for ekstraordinær båndtvang og hvilke konsekvenser slike restriksjoner har for hunder og hundehold. Dette er i tråd med hundelovens formål om både å ivareta samfunnshensyn og anerkjenne hunders egenverdi og behov.

Jeg vil også minne om at hundeloven legger til grunn en forsvarlig sikring av hund hele året, også utenfor den generelle båndtvangen.

Om båndtvang av hensyn til beitedyr
Jeg vil likevel peke på at enkelte deler av forslaget etter min oppfatning er utenfor de rammene som følger av hundeloven og departementets veileder.

I saksframlegget står følgende:

> *«Det beites også dyr i utmark utenom beitelagsområdene, det er ikke pliktig å være medlem i beitelag for å beite dyr i utmark. Beiteområder i utmark er ikke inngjerdet, dyr på utmarksbeite kan derfor like gjerne påtreffes utenfor beitelagsgrensene. Beitelagsområdene dekker store deler av utmarka i kommunen. Å avgrense utvidet båndtvang til bare å gjelde beitelagsområder vurderes å ikke være hensiktsmessig. Dette vil også være vanskelig for allmenheten å forholde seg til. Vi vurderer derfor at utvidet båndtvang må gjelde for arealet i hele kommunen.»*

Lovgrunnlaget for en slik båndtvang vil være hundeloven § 6 andre ledd bokstav e som lyder:

> *«Kommunen kan gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet [..]*
> *e. i hele eller deler av kommunen i bestemt angitt tidsrom når husdyr normalt går ute,»*

Videre framgår det av samme bestemmelse tredje ledd (min uthevelse):

«Båndtvang etter bokstav c og d kan ikke fastsettes i større grad enn nødvendig og slik at hensynet til de som ønsker å ferdes med løs hund også ivaretas i tilstrekkelig grad, både hva angår omfang og geografisk spredning. Båndtvang etter annet ledd bokstav e og f ***kan bare innføres i de områder av kommunen hvor husdyr har rett til å beite og faktisk beiter****, eller hvor vilt man ønsker å beskytte har sitt leveområde. Båndtvang fastsatt i medhold av annet ledd bokstav f må opphøre straks forholdene tilsier det. Der beite, natur- og rekreasjonsområder berører flere kommuner, bør disse samordne sine forskrifter. Kommunens innføring av båndtvang etter bokstav f kan påklages til statsforvalteren.»*

Kommunenes adgang til å fastsette utvidet båndtvang er følgelig ikke en generell kompetanse, men er begrenset til de konkrete situasjonene som følger av hundeloven § 6 andre og tredje ledd. Veilederen presiserer at lovens avgrensninger må følges, og at forskriftens geografiske virkeområde må avgrenses ut fra det faktiske behovet. Forskriften må være basert på konkrete vurderinger av hvor og når behovet foreligger.

I veilederen står det om hjemmelen for å fastsette utvidet båndtvang av hensyn til beitedyr, jf. § 6 andre ledd bokstav e:

«Et vilkår for å utvide tiden for båndtvang, er at båndtvang bare innføres i de områder av kommunen hvor husdyr har rett til å beite og faktisk beiter Dette bør synliggjøres gjennom kart eller nærmere beskrivelse av de aktuelle områdene. Dette innebærer at man ikke kan fastsette utvidet båndtvang for hele kommunen for enkelthets skyld hvis det er mulig å avgrense geografisk.»

Etter mitt syn er det problematisk dersom hensynet til beitedyr brukes som begrunnelse for en vidtrekkende eller tilnærmet generell båndtvang i hele kommunen. Hundeloven åpner ikke for at kommunen av bekvemmelighetshensyn kan etablere en generell lokal båndtvang der dette i realiteten erstatter kravet om konkrete behovsvurderinger. Dersom det foreligger særskilte områder eller tidsperioder hvor beitedyr faktisk gjør ekstraordinær båndtvang nødvendig, bør disse avgrenses så presist som mulig både geografisk og tidsmessig. Dette følger også av departementets veileder. Det bør fremgå tydelig hvilke konkrete hensyn som begrunner båndtvang i de enkelte områdene, og hvorfor mindre inngripende løsninger ikke anses tilstrekkelige.

Det kan bemerkes at departementet har hatt på høring forskrift om bruk av overtredelsesgebyr ved brudd på regler om båndtvang etter hundeloven. I høringsforslaget skriver departementet at kommuner som ev. skal kunne ilegge slike overtredelsesgebyr må få sin lokale forskrift om båndtvang må søke om dette på forhånd. I en slik søknadsprosess må kommunen bekrefte at forskriften har gyldig lovgrunnlag. I høringsnotatet skriver departementet:

«Det er gitt en hjemmel i hundeloven § 6 annet ledd til å gi kommunale båndtvangforskrifter. Under gjennomgangen av hundeloven ble departementet gjort oppmerksom på at mange kommunale forskrifter om båndtvang gikk utenfor det hundeloven ga de adgang til å fastsette. Det er imidlertid med ett unntak ingen klageadgang på slike forskrifter, og statsforvalterne har liten kapasitet til å følge opp slike forskrifter. Å gi kommunene adgang til å benytte overtredelsesgebyr ved brudd på disse forskriftene, vil derfor forsterke faren for at uhjemlede forskrifter håndheves.

For brudd på forskrifter med hjemmel i hundeloven § 6 annet ledd, som omhandler kommunale båndtvangforskrifter, foreslås derfor to alternativer:

1 Det gis ikke anledning til bruk av overtredelsesgebyr ved brudd på kommunale forskrifter

2 Kommuner kan søke om at kommunen eller politiet kan anvende overtredelsesgebyr ved brudd på kommunale forskrifter. Søknaden sendes Landbruks- og matdepartementet, og i en slik søknad vil kommunen måtte legge frem sin lokale båndtvangsforskrift.»

En forutsetning for at Hustadvika kommune vil kunne utstede et slikt gebyr (dersom alternativ 2 vedtas) er derfor at forskriften har riktig lovgrunnlag.

Om dispensasjon

Når det gjelder bestemmelsen om dispensasjon, fremstår det etter min vurdering uklart hvordan denne er tenkt praktisert. Det bør først vurderes om en særskilt dispensasjonsordning faktisk er nødvendig.

Hundeloven inneholder allerede flere unntak fra båndtvang fastsatt i eller i medhold av § 6. Disse framgår av lovens § 9, som blant annet regulerer ulike former for tjeneste-, nytte- og brukshunder samt andre situasjoner hvor båndtvang ikke gjelder. Veilederen fra departementet anbefaler dessuten at kommunene viser til lovens unntaksbestemmelser framfor å etablere parallelle lokale ordninger.

En kommunal dispensasjonsordning vil nødvendigvis kreve saksbehandlingsressurser og etablering av en forvaltningspraksis. Dersom kommunen ønsker å åpne for dispensasjon, bør det derfor fremgå klart hvilke kriterier som skal legges til grunn. Etter min vurdering er det vanskelig å se hvilke situasjoner som skal omfattes av en kommunal dispensasjonsadgang som ikke allerede er fanget opp av unntakene i hundeloven § 9.

Jeg vil derfor oppfordre kommunen til å vurdere grundig om det er behov for en dispensasjonsbestemmelse i det hele tatt. Dersom den opprettholdes, bør hjemmelsgrunnlag, formål, vilkår og saksbehandlingskriterier fremgå langt tydeligere av forskriften eller høringsnotatet.

Oppsummering

Jeg mener det er positivt at Hustadvika kommune gjennomgår og oppdaterer sin båndtvangsforskrift i lys av departementets veileder. Samtidig kan kommunen etter mitt syn ikke benytte forskriftshjemmelen til å etablere en generell eller vidtrekkende båndtvang av hensyn til beitedyr uten at det foreligger en konkret og dokumentert vurdering av behovet. Dersom kommunen er i tvil om hvor langt hjemmelen rekker, bør dette avklares med Statsforvalteren eller departementet før forskriften vedtas.

Jeg er særlig kritisk til at forskriften foreslås å gjelde hele kommunen. Hundeloven og departementets veileder bygger på at utvidet båndtvang skal knyttes til et konkret behov og avgrenses til områder hvor husdyr faktisk beiter. Jeg er sterkt tvilende til at dette vilkåret er oppfylt for hele Hustadvika kommune. Selv om kommunen har omfattende beiteaktivitet, er det

vanskelig å se at det faktisk foregår beiting i alle deler av kommunen gjennom hele den perioden forskriften er foreslått å gjelde.

Etter mitt syn innebærer en så vid geografisk avgrensning en risiko for at forskriften går lenger enn det hundeloven åpner for. Dette er ikke bare et spørsmål om lovteknikk eller hensiktsmessighet, men også et grunnleggende rettssikkerhetsspørsmål. Overtredelse av kommunale båndtvangsforskrifter er straffesanksjonert. Dersom kommunen fastsetter en forskrift som går utover lovens rammer, kan konsekvensen være at innbyggere risikerer reaksjoner for overtredelse av regler som ikke har tilstrekkelig hjemmel i lov. Nettopp derfor bør kommunen være varsom med å fastsette en mer omfattende båndtvang enn det som kan dokumenteres nødvendig.

Dersom behovet for beskyttelse av beitedyr varierer innen kommunen, bør dette så langt som mulig gjenspeiles i forskriftens geografiske virkeområde. Lokal båndtvang bør være behovsbasert, forholdsmessig og avgrenset til områder hvor lovens vilkår faktisk er oppfylt.

Videre bør kommunen vurdere nøye om en egen dispensasjonsordning er nødvendig når hundeloven allerede inneholder flere lovfestede unntak fra båndtvang. Dersom en dispensasjonsbestemmelse likevel opprettholdes, bør det fremgå tydelig hvilke kriterier som skal legges til grunn ved behandlingen av søknader.

Jeg anbefaler derfor at kommunen foretar en ny vurdering av både det geografiske omfanget av den foreslåtte båndtvangen og behovet for en egen dispensasjonsbestemmelse før forskriften vedtas.

Med hilsen

Cato Innerdal